

Tổ chức hoạt động giáo dục đạo đức và kĩ năng sống cho học sinh thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại trường tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau

Lâm Văn Chí*

*Học viên Cao học, Trường Đại học Trà Vinh

Received: 12/8/2024; Accepted: 22/8/2024; Published: 6/9/2024

Abstract: From the research results, through the article, the author has presented a number of issues on organizing moral education activities and life skills for students, through the 3rd grade Ethics subject at Primary School. Quang Phu school, Tan Hung Tay commune, Phu Tan district, Ca Mau province

Keywords: Moral education and life skills, 3rd grade Ethics subject

1. Đặt vấn đề

Đạo đức là cái gốc trong nhân cách toàn diện của con người. Chính vì vậy GDĐĐ cho mọi người là việc làm có tầm quan trọng đặc biệt và rất cần thiết, vì đạo đức không tự có, nó chỉ được hình thành qua con đường giáo dục và tự giáo dục.

Luật Giáo dục 2019 cũng nêu: “Mục tiêu giáo dục là đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc”.

Đối với trường tiểu học thì giáo dục đạo đức (GDĐĐ) và kĩ năng sống (KNS) là một vấn đề rất quan trọng nhằm giúp học sinh hình thành phẩm chất: Đức, trí, thể, mỹ. Nó là nền tảng cơ bản của giáo dục toàn diện. Vì vậy GDĐĐ và KNS trong những năm gần đây đã đặt mục tiêu hàng đầu là phải ưu tiên cho việc chăm lo đạo đức và KNS cho HS, coi đó là căn bản, cái gốc cho sự phát triển nhân cách. Ông cha ta đã từng nhắn nhủ con cháu “Tiên học lễ, hậu học văn”. Trường tiểu học là nơi hình thành nhân cách đầu tiên cho trẻ. Nhà trường là nơi không những dạy chữ mà còn dạy đạo đức và lối sống, nhân cách, lễ sống cho HS để khi lớn lên HS có thể trở thành những con người hoàn thiện và có cả Tài - Đức vẹn toàn. Từ đó HS có thể trở thành những người chủ tương lai của đất nước.

Thực tiễn ở thời gian qua cho thấy, ở những trường mà CBQL, GV, NV và CMHS nhận thức được tầm quan trọng của GDĐĐ và KNS đối với sự phát triển toàn diện của HS; đã được sự quan tâm đã và đang chú trọng GDĐĐ và lối sống. Vì vậy, bước đầu đã đạt được một số kết quả nhất định. Tuy nhiên, do

những nguyên nhân khác nhau, ở một số trường tiểu học trên địa bàn chưa được quan tâm đúng mức. Vì vậy TCHĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau. Là vấn đề cần thiết hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng nội dung TCHĐ GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân,.

Tác giả sử dụng bộ công cụ khảo sát là các phiếu câu hỏi; nhằm thu thập thông tin về thực trạng với các đối tượng khảo sát bao gồm: 30 CBQL, GV, tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau

Bảng 2.1. Thực trạng nội dung TCHĐGDĐĐ cho học sinh, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú.

TT	Tiêu chí	Mức độ (n=30)				Điểm TB	Thứ bậc	
		1	2	3	4			
01	“ Về Yêu nước: Em yêu Tổ quốc Việt Nam	Số lượng	0	0	11	19	3.63	1
	Ti lệ (%)	0.00	0.00	36.67	63.33			
02	- Về Nhân ái: Quan tâm hàng xóm láng giềng;	Số lượng	0	2	10	18	3.53	3
	Ti lệ (%)	0.00	6.67	33.33	60.00			
03	- Về Chăm chỉ: Ham học hỏi;	Số lượng	0	3	10	17	3.47	5
	Ti lệ (%)	0.00	10.00	33.33	56.67			
04	- Về Trung thực: Giữ lời hứa;	Số lượng	0	2	10	18	3.53	3
	Ti lệ (%)	0.00	6.67	33.33	60.00			
05	-Về Trách nhiệm: Tích cực hoàn thành nhiệm vụ”	Số lượng	0	0	11	19	3.63	1
	Ti lệ (%)	0.00	0.00	36.67	63.33			

Ít thường xuyên (Yếu) 2. Trung bình 3 Khá thường xuyên. (Khá) 4. Rất thường xuyên (Tốt)

Kết quả tổng hợp bảng 2.1, cho thấy nội dung tổ chức hoạt động (TCHĐ) GDĐĐ cho học sinh, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, được CBQL và GV đánh giá: có 2 nội dung “Về Yêu nước: Em yêu Tổ quốc Việt Nam” và “Về Trách nhiệm: Tích cực hoàn thành nhiệm vụ” ĐTB 3,63 cùng đứng thứ nhất;

Nội dung “- Về Nhân ái: Quan tâm hàng xóm láng giềng; và - Về Trung thực: Giữ lời hứa;” có ĐTB 3,53 cùng đứng thứ hai; nội dung “- Về Chăm chỉ: Ham học hỏi” có ĐTB 3,47 xếp cuối. Mặc dù đa số đánh giá về tính chăm chỉ, nhưng vẫn có một phần nhỏ có xu hướng chưa ham học hỏi đủ.

Như vậy, các tiêu chí như “Yêu nước” và “Trách nhiệm” có kết quả cao nhất, phản ánh ý thức tốt của người tham gia khảo sát trong việc yêu nước và hoàn thành nhiệm vụ. Tuy nhiên, “Chăm chỉ” có kết quả thấp nhất, cho thấy đây có thể là khía cạnh cần được chú trọng hơn trong tương lai.

Bảng 2.2. Thực trạng nội dung TCHĐGD KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây,

Tiêu chí		Mức độ (n=30)				Điểm TB	Thứ bậc	
		1	2	3	4			
01	“Kĩ năng nhận thức, quản lí bản thân với nội dung cụ thể là: Khám phá bản thân;”	Số lượng	0	2	10	18	3.53	1
	Tỉ lệ (%)	0.00	6.67	33.33	60.00			
02	Kĩ năng tự bảo vệ với nội dung cụ thể là: Xử lí bất hoà với bạn bè.	Số lượng	3	10	17	3	3.47	2
	Tỉ lệ (%)	10.00	33.33	56.67	10.00			

1. Ít thường xuyên (Yếu) 2. Trung bình 3 Khá thường xuyên. (Khá) 4. Rất thường xuyên (Tốt)

Kết quả tổng hợp bảng 2.2. cho thấy nội dung TCHĐ giáo dục KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, được CBQL và GV đánh giá: nội dung “Kĩ năng nhận thức, quản lí bản thân với nội dung cụ thể là: Khám phá bản thân;” ĐTB 3,53 cùng đứng thứ nhất;

Nội dung “Kĩ năng tự bảo vệ với nội dung cụ thể là: Xử lí bất hoà với bạn bè.” có ĐTB 3,47 xếp thứ hai; Điều này cho thấy kĩ năng tự bảo vệ, đặc biệt trong xử lý bất hòa với bạn bè, còn có sự phân hóa, với nhiều người ở mức độ trung bình hoặc thấp hơn so với tiêu chí «Khám phá bản thân».

2.2. Thực trạng về phương thức TCHĐGDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây

Bảng 2.3. Thực trạng phương pháp TCHĐGD KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây,

TT	Phương thức	Mức độ sử dụng (n=30)				Điểm TB	Thứ bậc	
		1	2	3	4			
01	Phương thức dạy học trên lớp các nội dung theo chương trình sách giáo khoa môn Đạo đức lớp 3	Số lượng	0	0	14	16	3.53	2
		Tỉ lệ (%)	0.00	0.00	46.67	53.33		
02	Phương thức các hoạt động ngoài giờ lên lớp, bao gồm các hoạt động trong và ngoài nhà trường, hoạt động trải nghiệm ở lớp 3	Số lượng	0	0	5	25	3.83	1
		Tỉ lệ (%)	0.00	0.00	16.67	83.33		
03	Phương thức khác	Số lượng	0	0	15	15	3.50	3
		Tỉ lệ (%)	0.00	0.00	50,0	50,0		

1. Không sử dụng 2. Hiếm khi
3. Thường xuyên 4. Rất thường xuyên

Kết quả tổng hợp bảng 2.3. cho thấy nội dung phương thức TCHĐGDĐ và kĩ năng sống cho học sinh, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau được CBQL và GV đánh giá: nội dung: “Phương thức hoạt động GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng phương thức các hoạt động ngoài giờ lên lớp, bao gồm các hoạt động trong và ngoài nhà trường, hoạt động trải nghiệm ở lớp 3” được đánh giá mức độ cao, có ĐTB 3,83 xếp thứ nhất. Trong khi đó, nội dung “Phương thức dạy học trên lớp các nội dung theo chương trình sách giáo khoa môn Đạo đức lớp 3” được CBQL, GV đánh giá xếp thứ 2, có ĐTB 3,53.

Tóm lại, hoạt động ngoài giờ lên lớp là phương thức có hiệu quả cao nhất và được sử dụng rộng rãi hơn, với tỉ lệ người đánh giá cao ở mức độ 4 chiếm ưu thế. Phương thức dạy học trên lớp theo chương trình sách giáo khoa được sử dụng phổ biến nhưng không đạt hiệu quả cao, với phần lớn đánh giá ở mức độ trung bình. Phương thức khác có điểm trung bình thấp nhất và ít được sử dụng ở mức độ cao.

2.3. Thực trạng loại hình TCHĐ GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây

Kết quả khảo sát, cho thấy nội dung phương thức TCHĐ GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, được CBQL và GV đánh giá: nội dung: “

TCHĐGDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình tiêu phẩm ” được đánh giá mức độ cao, có ĐTB 3,63 xếp thứ nhất. Trong khi đó, nội dung “TCHĐGDDĐ và KNS cho học sinh, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình Trò chơi” được CBQL, GV đánh giá xếp thứ 2, có ĐTB 3,60.

Từ kết quả khảo sát thực trạng TCHĐGDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau, tác giả có thể rút ra những đánh giá chung sau: Việc TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau, Hiệu trưởng đã thực hiện thường xuyên công tác khảo sát thăm dò năng lực của đội ngũ GV, GV chủ nhiệm từ đó tuyển chọn, phân công phù hợp với năng lực và mang lại hiệu quả trong công tác.

Hiệu trưởng thường xuyên kiểm tra việc xây dựng và triển khai kế hoạch GDKNS của GV, các đoàn thể nhà trường việc nắm bắt thực trạng TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 được thực hiện thường xuyên thông qua nhiều kênh, qua đó hiệu trưởng nắm bắt thông tin nhanh, chính xác, có những chấn chỉnh, bổ sung kịp thời.

TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, đã đạt được những chuyển biến tích cực trong những năm gần đây như đạo đức, KNS của HS ở trường tốt hơn, GV có được những kinh nghiệm, kỹ năng trong việc TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3

2.2 Một số giải pháp TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau

2.2.1. Lập kế hoạch TCHĐGDDĐ và KNS cho học sinh HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây.

Giải pháp này có ý nghĩa liên kết toàn bộ các hoạt động GDDĐ và KNS cho HS lớp 3. Mục tiêu lập kế hoạch là phương án về triển khai nội dung, phương thức, loại hình giáo dục của giải pháp này được thực hiện trong tương lai của hiệu trưởng và GV. Từ đó GV xác định được một cách chính xác công việc họ phải làm trong từng giai đoạn của năm học. XDKH phù hợp ngay từ đầu năm học. Đồng thời chú ý lồng ghép kế hoạch vào kế hoạch giáo dục chung của toàn trường.

LKH là cơ sở định hướng quan trọng trong chuỗi hoạt động nối tiếp nhau trong nhà trường, đồng thời

thể hiện TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức một cách khoa học. Do đó, XDKH luôn có mục tiêu, nhiệm vụ, chỉ tiêu đạt được cụ thể

2.2.2. Triển khai phương thức và loại hình TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây

Giải pháp này rất quan trọng. Trên cơ sở kế hoạch nội dung môn học có tiềm năng GV sẽ thông qua từng bài học cụ thể của các môn có tiềm năng để GDDĐ cho HS. Thông thường được GV thực hiện thông qua hai phương thức GD (hay còn gọi là con đường GD) chủ yếu, đó là: GD thông qua dạy học các môn học có tiềm năng trên lớp; hai là thông qua các hoạt động GD khác ở trong và ngoài NT. Đối với GDDĐ cho HS thông qua dạy học các môn học trong Chương trình GDPT 2018, nhiều môn học có tiềm năng lớn trong GDDĐ cho HS phải phù hợp với phù hợp với mục tiêu GD của Chương trình GDPT 2018; phù hợp thực tế địa phương; những nội dung GDDĐ đã có sẵn trong chương trình các môn học; không làm nặng nề “biến dạng” môn học.

3. Kết luận

TCHĐ GDDĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, đã nhận được nhiều sự quan tâm từ chính quyền địa phương cho đến cấp ủy đảng. Các CBQLGD đã có những nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của dạy học môn Đạo đức và GDDĐ cho HS; đã có nhiều cố gắng trong GDDĐ cho học sinh. Tuy nhiên việc TCHĐGDDĐ và kỹ năng sống cho học sinh, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, còn nhiều hạn chế cần sớm khắc phục. Tác giả đã đề xuất các giải pháp có giá trị thực tiễn để quản lý tốt TCHĐGDDĐ và KNS trong bối cảnh hiện nay,

Tài liệu tham khảo

1. Quốc hội (2019) *Luật sửa đổi, bổ sung Luật Giáo dục*, Hà Nội
2. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 27/2020/TT-BGDĐT về Quy định đánh giá học sinh tiểu học*. Hà Nội
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 28/2020/TT-BGDĐT ban hành Điều lệ trường tiểu học*. Hà Nội
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Chỉ thị số 40/2008/CT – BGD & ĐT ngày 22/7/2008 về phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, HS tích cực”*. Hà Nội